

Budsjettforslag 2025-2027

Halden Fremskrittsparti

Innledning

Halden FrP anerkjenner den tøffe økonomiske situasjonen Halden kommune står i, slik at vi kommer til å følge kommunedirektøren sitt forslag til budsjett med små forandringer vi ønsker. Når vi har jobbet med budsjettarbeidet er det Halden FrP sine medlemmer som har «bestemt» retningen vi har gått i og forslagene vi kommer med. Vi mener det må tas nye vendinger i måten Halden Kommune prioriterer sine midler, saker som har vært prioritert i en årrekke bør vike slik at primæroppgavene blir prioritert før eks vis Opera Østfold og DNBE.

Vi legger også merke til at administrasjonen nå tar tydelige grep for innsparinger fremover.

Den største forandringen er at vi vil drifte Iddebo sykehjem ut 2025 i første omgang. Det virker ulogisk at Iddebo skal bygges ned, for å så bygges opp igjen, da vi faktisk har folk på venteliste som venter på plass. Med et håp om at Fremskrittspartiet blir så sterkt representert i det kommende Stortingsvalget, er det et håp for at vi får gjennomslag om statlig finansiert eldreomsorg.

Samt prioriteringen av de eldre, ønsker vi også å prioritere ungdommen i Halden. Vi ønsker å innføre begrepet «FrP-millionen» i budsjettarbeidet framover, hvor vi satser en million kroner til ulike satsningsområder. I år gir vi en million til Rockehuset. Dette fordi Halden er kjent som en gammel rocke-by, og musikkmiljøet er særlig stort i Halden, og vi ser potensialet for at de unge skal få utviklet sitt talent. Med denne millionen kan Rockehuset arrangere kurs og leie profesjonelle foredragsholdere slik at de unge kan lære og utvikle seg. Dette vil også kunne tiltrekke flere til Halden fra andre deler av Norge som også ønsker å utvikle seg, noe som kan bli sett på som en inntekt til Halden kommune. Halden har store nasjonale kjente artister som kan bli brukt direkte inn i et slikt arrangement.

Vi mener fortsatt at det bør være en prioritering å få opp varmtvannsbasseng i Halden kommune. I Norge er det særdeles mange som lider av muskel og ledd problemer, og vi ser på dette som et viktig tilbud for å hjelpe med lindringen av disse problemene.

Inntekter

1. Utbytte fra Østfold Energi budsjetterer vi med 10 millioner
2. Overføring fra regjeringen på 25 millioner
3. Avtalen med Opera Østfold sies opp slik at vi henter inn 4,315 millioner i 2025
4. Henter inn 156 275 kr fra koordinerende opposisjonsleder
5. LIK (Likestilling og inkluderings utvalget) legges ned og henter inn 34 796 kr
6. Halvere tilskudd til kunst og kultur i 2025 for 895 000 kr
7. Vi henter inn 1 961 929 millioner fra drift av bygg som HK bør påse blir solgt i år, slik at løpende utgifter til strøm, forsikring osv. blir borte. Dette beløpet er bare stipulert, men dette kan godt være høyere.

SUM innhentede midler

42.363.000

Endringer vi vil prioritere

1. Åpning av varmtvannsbassenget på helsehuset	4.363.000
2. Drift Iddebo sykehjem 2025	27.000.000
3. Tilskudd Rokkehuset til prosjekt for unge talenter	1.000.000
SUMMER:	32.363.000
Til disposisjon (settes på fond)	10.000.000

- Opera Østfold er drevet som et AS hvor Halden kommune eier 50% og Østfold fylkeskommune eier 50% vi mener Halden skal selge sin del.
- Det er ikke bærekraftig at asylsøkere som kommer skal ha egen bolig eller leilighet, her må en på sikt se på bofelleskap eller lignende løsninger.
- Ingen ny avtale med DNBE gjøres 2025.
- Full stopp i bosettinger av flykninger i 2025 og dette inkluderer sekundærflykninger om de ikke er selvforsørgende.
- Halden kommune skal ikke finansiere morsmålsopplæring.
- Halden kommune bør se på mulighetene til å gi flere innbyggere etableringslån, da dette er såkalt selvfinansierende for kommunen
- Det skal være fritt skolevalg for elevene i Halden, hvor pengene følger eleven.
- Halden kommune bør alltid se og søke midler for å styrke frivilligheten og frivillige organisasjoner.
- Halden kommune bør kartlegge hvordan ungdommens psykiske helse ligger an.
- Halden kommune sitt beredskap burde sette fokus på å få opp et overvåkningssystem i byen, slik at vi har oversikt og at innbyggernes sikkerhet blir ivaretatt så godt det går.
- Halden kommune bør se på muligheten til å bygge Karrestad om til små boligheter for eldre, hvor en kan lage felleskap med fellesrom utover egne boenheter. Dette bør HK gjøre sammen med private utbyggere eller kun private utbyggere.
- Det bør komme en utredning på hva slags beredskapsplaner HK har for sine innbyggere
- Vi bør ha en plan opp mot ensomhet blant eldre, all den tid mye skal digitaliseres og eldre skal bo lengre hjemme

Budsjettskjemaer og vedtakspunkter

Inntekter	2025	2026	2027	2028
1. Utbytte fra Østfold Energi budsjetterer vi med 10 millioner	- 10 000	- 10 000	- 10 000	- 10 000
2. Overføring fra regjeringen på 25 millioner	- 25 000	- 25 000	- 25 000	- 25 000
3. Avtalen med Opera Østfold sies opp slik at vi henter inn 4,315 millioner i 2025	- 4 315	- 4 315	- 4 315	- 4 315
4. Henter inn 156 275 kr fra koordinerende opposisjonsleder	- 156	- 156	- 156	- 156
5. LİK (Likestilling og inkluderings utvalget) legges ned og henter inn 34 796 kr	- 35	- 35	- 35	- 35
6. Halvere tilskudd til kunst og kultur i 2025 for 895 000 kr	- 895	- 895	- 895	- 895
7. Vi henter inn 1.961929 millioner fra drift av bygg/eiendommer som HK borpåse blir solgt i 2025, slik at løpende driftsutgifter blir borte. Dette beløpet er stipulert.	- 1 962	- 1 962	- 1 962	- 1 962
	42 363	42 363	42 363	42 363
1. Åpning av varmtvannsbassenget på helsehuset	4 363	1 563	1 563	1 563
2. Drift Iddebo sykehjem 2025	27 000	37 000	37 000	37 000
3. Tilskudd Rokkehuset til prosjekt for unge talenter	1 000	1 000	1 000	1 000
	32 363	39 563	39 563	39 563
Til disposisjon	- 10 000	- 2 800	- 2 800	- 2 800

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 1. ledd	Regnskap 2023	Oppr. budsjett 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027	Økonomiplan 2028
Sentrale inntekter						
Skatt på inntekt og formue	-919 705	-970 252	-1 035 988	-1 050 988	-1 055 936	-1 061 613
Ordinært rammetilskudd	-1 192 554	-1 243 700	-1 333 496	-1 343 046	-1 354 463	-1 365 895
Skatt på eiendom	-100 268	-101 485	-103 547	-104 747	-105 947	-107 147
Andre generelle statstilskudd	-5 433	-1 750	-1 750	-1 750	-1 750	-1 750
Sum Sentrale inntekter	-2 217 960	-2 317 187	-2 474 781	-2 500 531	-2 518 096	-2 536 405
Driftsutgifter per tjenesteområde	1 990 525	2 042 823	2 119 743	2 115 999	2 121 449	2 141 648
Avskrivninger	187 837	184 468	201 312	201 312	201 312	201 312
Brutto resultat (KOSTRA)	-39 598	-89 896	-153 726	-183 220	-195 335	-193 445
Netto finansutgifter og inntekter						
Renteinntekter og utbytte	-56 585	-43 395	-42 400	-42 400	-42 400	-42 400
Renteutgifter, prov. og andre fin.utgifter	111 921	110 371	122 867	131 364	141 947	147 947
Avdrag på lån	161 456	183 101	184 000	184 000	184 000	184 000
Motpost avskrivninger	-60 934	0	0	0	0	0
Finansutgifter i tjenesteområdene	49 629	80 586	65 854	65 854	65 854	65 854
Sum Netto finansutgifter og inntekter	205 487	330 663	330 321	338 818	349 401	355 401
Motpost avskrivninger	0	0	0	0	0	0
Motpost avskrivninger i tjenesteområdene	-126 904	-177 677	-201 312	-201 312	-201 312	-201 312
Netto resultat	38 985	63 090	-24 717	-45 714	-47 246	-39 356
Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner						
Til ubundne avsetninger	0	0	18 145	39 142	40 674	32 784
Bruk av ubundne avsetninger	-35 094	-83 244	-6 125	-8 363	-6 388	-5 000
Overført til investering	0	20 000	6 125	8 363	6 388	5 000
Netto avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner i tjenesteområdene	-3 935	154	6 572	6 572	6 572	6 572
Sum Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner	-39 029	-63 090	24 717	45 714	47 246	39 356
Årsoverskudd / underskudd	-44	0	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 2. ledd	Regnskap 2023	Rev. budsjett 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027	Økonomiplan 2028
Fellesområder	-19 769	0	0	0	0	0
Sentraladministrasjon	295 214	319 699	337 939	335 304	339 104	340 931
Kommunalavdeling Undervisning & Oppvekst	779 377	820 076	842 854	827 399	803 157	806 188
Kommunalavdeling Helse og mestring	848 228	852 118	875 912	889 788	913 530	927 504
Kommunalavdeling Teknisk	162 868	165 382	165 084	164 084	165 584	167 238
Fellesfunksjoner	29 306	-26 923	-29 620	-28 150	-27 500	-27 787
VAR og Havn	1 927	2	0	0	0	0
Sum netto rammer	2 097 151	2 130 354	2 192 169	2 188 425	2 193 875	2 214 074
Herav:						
Avskrivninger	187 837	184 468	201 312	201 312	201 312	201 312
Renteinntekter	-23 882					
Renteutgifter	73 510	80 516	65 784	65 784	65 784	65 784
Avdrag på lån	0	70	70	70	70	70
Motpost avskrivninger	-126 904	-177 677	-201 312	-201 312	-201 312	-201 312
Overføring til investering	4 000	4 724	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	34 068	10 163	14 078	14 078	14 078	14 078
Bruk av bundne driftsfond	-38 111	-14 733	-7 506	-7 506	-7 506	-7 506
Bruk av disposisjonsfond	-3 892	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum rammer uten 1A-poster	1 990 525	2 042 823	2 119 743	2 115 999	2 121 449	2 141 648

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-5 1. ledd	Regnskap 2023	Rev. budsjett 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027	Økonomiplan 2028
Investeringer i varige driftsmidler	778 665	331 906	80 500	87 200	79 800	69 500
Tilskudd til andres investeringer	7	0	3 000	2 000	2 000	2 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	5 831	3 050	4 000	4 000	4 000	2 950
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	784 503	334 956	87 500	93 200	85 800	74 450
Kompensasjon for merverdiavgift	-108 445	-50 875	-6 100	-7 440	-5 960	-3 900
Tilskudd fra andre	-9 440	-62 700	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-44 027	0	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-730	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-555 266	-193 608	-71 275	-73 397	-69 452	-62 600
Sum investeringsinntekter	-717 908	-307 183	-77 375	-80 837	-75 412	-66 500
Videreutlån	66 824	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000
Bruk av lån til videreutlån	-50 038	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000
Avdrag på lån til videreutlån	18 394	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-24 869	-22 000	-22 000	-22 000	-22 000	-22 000
Netto utgifter videreutlån	10 311	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-4 000	-24 724	-6 125	-8 363	-6 388	-5 000
Avsetninger til bundne investeringsfond	7 213	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-25 640	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	7 870	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-62 349	-3 050	-4 000	-4 000	-4 000	-2 950
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-76 906	-27 774	-10 125	-12 363	-10 388	-7 950
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	-1	0	0	0	0
Bevilgningsoversikt drift etter § 5-5 2. ledd	Regnskap 2023	Rev. budsjett 2024	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027	Økonomiplan 2028
Fellesområder	2	0	0	0	0	0
Sentraladministrasjon	9 938	5 117	0	0	0	0
Kommunalavdeling Undervisning og oppvekst	4 101	6 000	6 000	0	0	0
Kommunalavdeling Helse og mestring	6 396	15 000	8 800	8 800	8 800	5 500
Kommunalavdeling Teknisk	592 258	231 906	15 700	28 400	21 000	14 000
Var og Havn	164 274	73 883	50 000	50 000	50 000	50 000
Org. Oppsett mangler	1 696	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	778 665	331 906	80 500	87 200	79 800	69 500

1. Fremskrittspartiets forslag til budsjett 2025 og økonomiplan 2025 - 2028 vedtas i henhold til § 5-4 Bevilgningsoversikter - drift (1A), § 5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B), § 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2A), § 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2B).
2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å disponere ressursene innenfor hvert område i Sum bevilgninger drift, netto (1B). I tillegg gis Kommunedirektøren fullmakt til å justere budsjettet mellom områdene i Sum bevilgninger drift, netto (1B) når det gjelder justeringsbehov av teknisk karakter, og som ikke påvirker tjenestene eller tjenestetilbudet. Øvrige budsjettjusteringer mellom sektorene legges frem for formannskap og kommunestyre etter innstilling fra Kommunedirektøren.
3. Kommunedirektøren skal påse at rammer og vedtak følges opp og rapporterer en enklere økonomirapport hver måned, samt en mer omfattende rapport tertialvis til hovedutvalg, formannskap og kommunestyre.
4. Formannskapet disponerer investeringsbudsjettet, innenfor tildelt ramme, i henhold til Bevilgningsoversikter - investering (2B).
5. Halden kirkelige fellesråd gis et driftstilskudd på 14,42 mkr for 2025.
6. Kommunedirektøren gis fullmakt til å ta opp lån på til sammen 141,27 millioner kr. VAR-lån utgjør 50,00 millioner kr av den totale lånesummen. Lånene avdras med en vektet avdragstid sett opp mot objektenes levetid. Startlån utgjør 70 millioner kr av den totale lånesummen og tas opp i henhold til Husbankens retningslinjer, primært med en avdragstid på 20 år.

7. Trekkrettighet i bank beholdes på 400 millioner kr i 2025.
8. Halden kommune skriver ut eiendomsskatt på faste eiendommer, inkludert tomter, i hele Halden kommune for skatteåret 2025 jf. eiendomsskattelovens §§2 og 3 bokstav a. Kommunen skriver ut skatt på næringsdelen (bygning og grunn) i tidligere skattlagte verk/bruk (annet ledd i overgangsregel til eskl. §§ 3 og 4).

For utskriving av skatt på boligeiendommer benyttes Skatteetatens formuesgrunnlag for de boliger hvor dette er beregnet jf. eskl. § 8 C-1. For øvrige faste eiendommer gjennomføres allmenn kommunal taksering jf. eskl. § 8 A-2 og 8 A-3.

Før øvrig gjelder (jf. eiendomsskattelovens § 10) følgende for utskrivingen av eiendomsskatt for året 2025:

 - a) Med de unntak som er nevnt under skal skattesatsen etter eskl. § 11 være 7 promille av den fastsatte takstverdien.
 - b) Med hjemmel i eskl. § 12, bokstav a, skal skattesatsen for «bustadelen i eigedomar med sjølvstendige bustaddelar» og fritidseiendommer være 3 promille av takstverdien. Ubebygde tomter beskattes med 3 promille av takstverdien jf. eskl. § 12, bokstav b.
 - c) I tillegg gis etter eskl. § 11, annet ledd, et bunnfradrag på 500 000 kr for hver selvstendig boenhet i boliger (herunder fritidseiendommer) i faste eiendommer som ikke blir brukt i næringsvirksomhet. Nye boliger uten formuesgrunnlag undergis kommunal taksering inntil formuesgrunnlag foreligger fra Skatteetaten.
 - d) Etter eskl. § 7 kan som tidligere, etter nærmere søknad og vedtak for den enkelte eiendom, fritas eiendommer etter dennes bokstav a) «eigedom åt stiftingar eller institusjonar som tek sikte på å gagne ein kommune, eit fylke eller staten» og dennes bokstav b) «bygning som har historisk verdi».
 - e) Etter eskl. § 5, bokstav a, fritas eiendom som Staten eier så langt eiendommen har historiske bygg eller anlegg gjennom fredningsvedtak jf. Lov om kulturminner.
 - f) Etter eskl. § 5, bokstav h, skal fritas «eigedom som vert driven som gardsbruk eller skogbruk». For slike eiendommer gjelder dog at det skal svares eiendomsskatt forvåningshus, kårbolig, med garasjer og uthus, og passende tomt. Eiendomsskatten for dette svares etter samme satser og regler som for boligeiendommer.
 - g) Kommunens skattetakstvedtekter.
9. De gebyrsatser som fremkommer i gebyrregulativer/ /forskrifter som er vedlagt dette dokument vedtas.
10. Kommunale avgifter skrives ut i 4 terminer i 2025, med forfall 20. mars, 20. mai, 20. september og 20. november. Det er åpnet for at innbyggere som ønsker det kan be om månedlig fakturering av kommunale avgifter.
11. Eiendomsskatten skrives ut samtidig med kommunale avgifter.
12. Forskrift for kommunale vann- og avløpsgebyrer, forskrifter bygg, plan, utslipp, deling, eiendomsregistrering og seksjonering, forskrifter Halden havn, forskrifter om bryggeplasser og forskrifter om feiing og tilsyn vedtas.
13. Det brukes 88,4 mkr av premiefondet til betaling av pensjonspremie i HKP i 2025.